

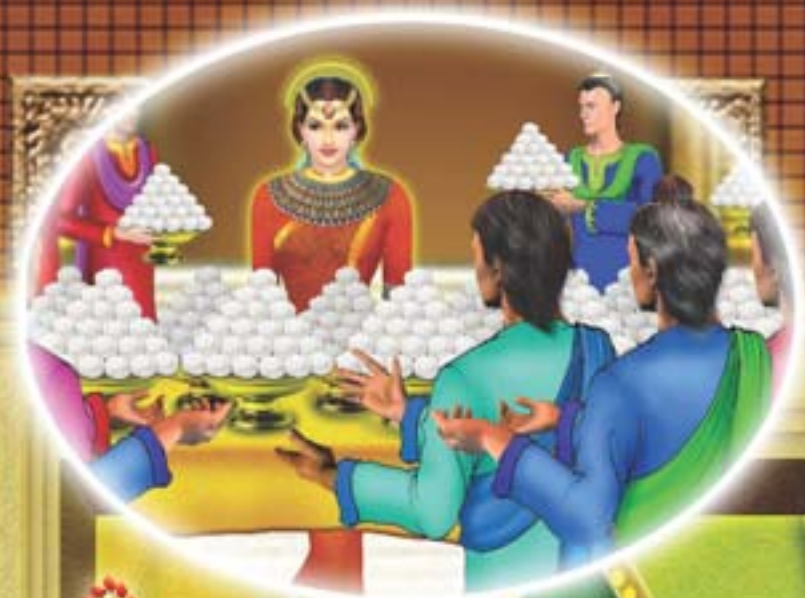
๒๒

สัมมาทิฎฐิ (๒)

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เรายังไม่เล็งเห็นธรรมอื่น แม้สักอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นเหตุให้อริยมรรคมืองค์ ๘ ที่ยังไม่เกิด ก็ย่อมเกิดขึ้น หรือที่เกิดขึ้นแล้ว ย่อมถึงความเจริญบริบูรณ์ยิ่งขึ้น เหมือนความถึงพร้อมแห่งการกระทำไว้ในใจโดยแยบคาย

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ภิกษุผู้ถึงพร้อมด้วยการกระทำไว้ในใจโดยแยบคาย พึงหวังข้อนี้ได้ว่า จักเจริญอริยมรรคมืองค์ ๘ จักกระทำใ้มากซึ่งอริยมรรคมืองค์ ๘

สัมมาทิฐิ (๖)

๒๓๓

การจะก้าวไปสู่จุดหมายสูงสุดของชีวิต ต้องมีกำลังใจที่เข้มแข็ง และมีสติปัญญา อีกทั้งต้องมีพลังบุญหนุนนำ จึงจะประสบความสำเร็จได้ หากมีแต่ความพยายาม แต่ไม่มีปัญญา ความพยายามนั้นอาจจะสูญเปล่าได้ ความพยายามที่ไม่มีวันล้นเหลว คือ การประกอบความเพียร ด้วยการนำใจมาหยุดนิ่งที่ศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ แล้วเราจะไม่พบกับคำว่าผิดหวังเลย แต่ใจจะเต็มเปี่ยมไปด้วยพลังแห่งความดีพลังแห่งความสำเร็จ เพราะฉะนั้นเราต้องหมั่นนำใจมาหยุดนิ่งไว้ที่ศูนย์กลางกายให้ได้ตลอดเวลา เรื่อยอมจะมีแต่ความสุขสมหวังในชีวิตอย่างแน่นอน

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน โยนิโสมนสิการสัมปสาทสูตร ว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เรายังไม่เล็งเห็นธรรมอื่น แม้สักอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นเหตุให้อริยมรรคมีองค์ ๘ ที่ยังไม่เกิด ก็ย่อมเกิดขึ้น หรือที่เกิดขึ้นแล้ว ย่อมถึงความเจริญบริบูรณ์ยิ่งขึ้น เหมือนความถึงพร้อมแห่งการกระทำไว้ในใจโดยแยบคาย ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ภิกษุผู้ถึงพร้อมด้วยการกระทำไว้ในใจโดยแยบคาย พึงหวังข้อนี้ได้ว่า จักเจริญอริยมรรคมีองค์ ๘ จักกระทำให้มากซึ่งอริยมรรคมีองค์ ๘”

คำว่า การกระทำไว้ในใจโดยแยบคาย ภาษาพระเรียกว่า

ลัทธิสมาธิ (๖)

๒๓๘

โยนิโสมนสิการ หมายถึง การพิจารณา ไตร่ตรอง สอบสวนซ้ำแล้วซ้ำอีก ไม่หลงเชื่ออย่างงมงาย แต่ไม่ दौरानด้วยทิวภูมิมานะ ไม่มีอคติความลำเอียง ใคร่ครวญด้วยปัญญาบริสุทธิ์ เพื่อให้เกิดความรู้ที่ถูกต้องสมบูรณ์ ผู้ที่ไม่มีโยนิโสมนสิการ มักจะมีความคิดตื้นๆ คิดเพียงแค่ผลประโยชน์ที่จะได้ในชาตินี้เท่านั้น ไม่ได้คำนึงถึงชาติหน้าและภพชาติต่อไปว่า สิ่งที่ทำตัวทำอยู่ในขณะนี้ จะกลายเป็นวิบากในอนาคตต่อไปอย่างไรบ้าง

ตั้งเรื่องของพระเจ้าอังคตราชที่หลงฟังคำของคุณอเจลกะ เพราะไม่มีโยนิโสมนสิการ ไม่ได้พิจารณาไตร่ตรองให้ถี่ถ้วนจึงหลงเชื่อ ส่วนพระราชธิดาของพระองค์นั้น จะสามารถใช้ปัญญาแก้ไข ให้พระองค์หันกลับมาเป็นลัทธิสมาธิได้เหมือนเดิมหรือไม่ พวกเรามาติดตามกันต่อ

* ครั้นพระนางจุจราชธิดารู้ว่า พระราชบิดาถูกชีเปลือยเกลี้ยกล่อมให้นับถือลัทธิที่เห็นผิดจากทำนองคลองธรรม จึงรีบเสด็จไปเข้าเฝ้าทันที พระเจ้าอังคตราชทอดพระเนตรเห็นพระธิดา จึงตรัสถามว่า

“ลูกหญิงยังร่ำรรมย์อยู่ในปราสาท หรือยังประพาสอยู่ใน

สัมมนาปฏิรูป (๖)

๒๓๕

อุทยาน หรือเล่นน้ำในสระโบกขรณีเฟลิดเฟลินดิอยู่หรือลูก
ต้องการอะไรบ้าง เขาได้นำสิ่งของมาให้ทันใจลูกไหม ลูกรัก
เจ้าจงบอกสิ่งที่เจ้าชอบที่สุดมาเถิด แม้สิ่งนั้นจะเทียบเท่ากับ
ดวงจันทร์ พ่อจะหามาให้เจ้าให้ได้”

พระราชธิดากราบทูลว่า “ข้าแต่เสด็จพ่อ ชีวิตความเป็น
อยู่ของหม่อมฉันสุขสบายดีทุกอย่าง และพรุ่งนี้เป็นวันพระขึ้น ๑๕
ค่ำ ขอเพียงเสด็จพ่อพระราชทานทรัพย์ ๑,๐๐๐ กหาปณะแก่ลูก
ลูกจะได้บริจาคทานแก่พวกราชกร วณิกพจนนร ตามที่ได้กระทำ
มาเสมอ ลูกได้เท่านี้ก็พอใจเป็นที่สุดแล้ว”

พระราชสาส์นเช่นนั้น ทรงปฏิเสธทันทีว่า “ลูกเอาทรัพย์
ไปใช้เช่นนี้ไม่เกิดประโยชน์เลย เลิกให้ทานเถิดลูก ลูกควรจะนำ
ทรัพย์ที่พ่อจะให้ไปใช้จ่ายเที่ยวเล่นสนุกสนานให้เต็มที่ ไม่ต้อง
ไปคิดถึงใคร และภพชาติต่อไปก็อย่าไปกังวล ลูกจงเก็บเกี่ยว
ความสุขในชาตินี้ให้เต็มที่เถิด”

เราจะเห็นว่า แม้ปัจจุบันก็มีคำกล่าวทำนองนี้มาก เพราะ
เขาไม่รู้จักปรโลก ไม่รู้จักความสุขในสวรรค์ และความทุกข์ใน
มหานรกว่าเป็นอย่างไร จึงคิดสั้นๆ แคหาความสบายในชาตินี้
เช่นนี้เป็นการกระทำที่มองใกล้ ไม่ได้มองการณ์ไกล ชีวิตย่อม
ไม่ปลอดภัย เราต้องศึกษาไว้ให้ดี อย่าไปหลงใหลกับความสุข

ลัทธิสมาธิ (๖)

๒๔๐

ชั่วคราว แต่ต้องไปรับทุกข์ถาวรในปรโลก เพราะมันไม่คุ้มกันเลย

จากนั้นพระเจ้าอังคตราชทรงนำเรื่องของอลาตเสนาบดี มาเล่าให้พระธิดาฟังว่า “ชาติที่แล้วอลาตเสนาบดีทำแต่บาปอกุศล ไม่มีศีล บุญกุศลก็ไม่เคยทำไว้ ชาตินี้เขาก็ยังได้กลับมาเกิดเป็น เสนาบดีที่มีความเป็นอยู่อย่างสบาย นี่คือตัวอย่างของผู้ทำชั่ว แต่ได้ดี ส่วนทาสชื่อวิชกะนี้ ก็เป็นตัวอย่างของการทำความดี แล้วไม่ได้ผลดี เพราะในชาติที่แล้ว เขาอุตส่าห์ทำแต่ความดีจน นึกบาปไม่ออก แต่กลับต้องมาเกิดในท้องของนางทาสี แม้ใน ชาตินี้เขาก็ยังไม่ละการทำความดี หมั่นทำทาน รักซาอุโอบสกล เป็นประจำ แต่ก็ยังเป็นทาสรับใช้ที่มีความเป็นอยู่ฝืดเคือง เหมือนเดิม ลูกรัก แม้แต่ท่านคุณาชีวกก็กล่าวว่า โลกนี้ไม่มี โลกอื่นไม่มี มารดาไม่มี บิดาไม่มี สัตว์ทั้งหลายผู้ผุดเกิดไม่มี สมณพราหมณ์ผู้ยินดีในความพร้อมเพรียงกัน ผู้ปฏิบัติชอบ ย่อมไม่มี ปรโลกไม่มี เพราะฉะนั้นเมื่อปรโลกไม่มี ลูกจะให้ท่าน ไปทำไม จะรักษาศีลไปทำไม จงสุขสำราญในรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ให้เต็มที่เถิด”

พระธิดาสดับแล้ว ไม่ทรงคล้อยตาม เพราะพระนางทรง เข้าใจเรื่องกฎแห่งกรรมเป็นอย่างดี และยังสามารถระลึกชาติได้ ๗ ชาติ อีกทั้งรู้อนาคตอีกถึง ๗ ชาติ ดังนั้นลัทธิสมาธิของ พระนางจึงบริบูรณ์มากกว่า เพราะสามารถเห็นถึงกฎแห่งกรรม

สัมมาทิฐิ (๖)

๒๔๑

ได้ชัดเจนกว่า แต่สภาพแต่ละชาติเป็นเหตุเป็นผลกันอย่างไร
จึงกราบทูลพระบิดาว่า

“เมื่อก่อนลูกเพียงแค่อยินเท่านั้น แต่วันนี้ได้เห็นประจักษ์
แล้วว่า ผู้ใดคบคนพาล ผู้นั้นก็เป็นพาลไปด้วย ผู้หลงทางอาศัย
คนหลงทางแนะนำ ก็ยังหาทางออกไม่พบ ผู้ใดคบคนพาล ผู้นั้น
ก็เป็นคนพาล เหมือนม้าเดินตามหลังคนเลี้ยงม้าซาเป หรือ
เหมือนต้นมะม่วงแม้จะมีผลหวานอร่อย แต่เมื่อปลูกใกล้ต้น-
สะเดาก็มีรสขมได้ คำพูดเหล่านี้ หม่อมฉันล้วนเคยได้ยินมา
วันนี้ได้เห็นประจักษ์แล้ว เสด็จพ่อ การที่พระองค์อาศัยคนพาล
อย่างคุณอเจลกะผู้ไม่มีความละเอียดเหมือนเด็กชาวบ้าน และ
หลงเชื่อคำของอลาตเสนาบดีผู้เลื่อมจากชาติ ทั้งคบกับวิฆณฑาส
เช่นนี้ไม่สมควรเลย ไฉนพระองค์จะไปหลงเชื่อคนเช่นนี้เล่า
ขอเสด็จพ่อได้โปรดไตร่ตรองคำของหม่อมฉันด้วยเถิด”

จากนั้นพระราชธิดาทรงระลึกชาติไปดู อดีตชาติของ
อลาตเสนาบดีว่า เขาทำกรรมอะไรจึงได้มาเป็นเสนาบดี และ
กราบทูลพระบิดาว่า อลาตเสนาบดีระลึกชาติได้เพียงชาติเดียว
และยังไม่เข้าใจเรื่องกฎแห่งกรรม ซึ่งก่อนที่เสนาบดีผู้หลงผิดนี้
จะไปเกิดเป็นนายโคฆาต ในสมัยของพระกัสสปพุทธเจ้า เขาได้
เอาพวงดอกอังกาบไปบูชาพระเจดีย์ด้วยจิตที่เลื่อมใส ครั้นละ
จากอัตภาพนั้นแล้ว ได้ท่องเที่ยวอยู่ในสวรรค์เป็นเวลายาวนาน

สัมมาทิฐิ (๖)

๒๔๒

แต่เพราะตนเองเคยทำบาปอกุศลไว้ ชนกรรมจึงนำไปเกิดใน
ตระกูลของคนฆ่าโค

อันที่จริง กรรมคือปาณาติบาตนี้ จะส่งผลให้เขาไปเกิด
ในอบายภูมิ เสวยวิบากกรรมอันแสนทรมาณ แต่เพราะกุศล-
กรรมที่เกิดจากการบูชาพระเจดีย์ยังคงอุปถัมภ์ตามส่งผลอยู่
จึงชิงช่วงส่งผลก่อนเหมือนเอาขี้เถ้ากลบถ่านไฟไว้ ด้วยอาณูภาพ
แห่งบุญนั้น ชนกรรมฝ่ายกุศลจึงทำให้เขาได้เป็นเสนาบดีและ
ระลึกชาติได้ ด้วยเหตุเพียงเท่านี้ เขาจึงสนับสนุนวาทะของคุณ-
อเจลกะ แต่เขาไม่อาจจะลึกถึงบุญที่ตนได้ทำไว้ในอดีต อีกทั้ง
ในชาติปัจจุบัน ตนก็ยังทำแต่บาปอกุศล ยินดีในการบราฆ่าฟัน
เป็นอาชญากรรมที่ได้ทำไว้ใน ๒ ชาตินี้ ซึ่งจะส่งผลให้เขาไปเกิด
ในนรก เสวยวิบากกรรมอันทุกข์ทรมาณต่อไป

เห็นไหมว่า กรรมในอดีตที่เราทำไว้ เป็นตัวกำหนดพันธุ์
กรรม และชะตากรรมที่นำชีวิตไปสู่ความสว่างหรือความมืด กฎ
แห่งกรรมของแต่ละคนมีความสั้นยาวและซับซ้อนแตกต่างกันไป
ผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบันจะดูเพียงชาติเดียวไม่ได้ต้องย้อนไปดูหลายๆ
ชาติ ดังนั้นให้ทุกคนรู้จักจับแง่คิดให้ดี ที่เรียกว่าโยนิโสมนสิการ
อย่ารีบด่วนหลงเชื่อใครง่ายๆ ให้เชื่อผู้รู้อย่างพระสัมมาสัมพุทธ-
เจ้าเป็นหลัก และให้หมั่นทำใจใสๆ วิวินิจฉัยของเราจะได้ไม่ผิด-
พลาดกันทุกคน